

PayderBülten:8

Paylaşım Ekonomisi Derneği İletişim Bülteni

Aralık 2023

Alışverişlerde İsraftan Kaçınarak Döngüsel Ekonomiye Yardımcı Olmanın Yolları

Günlük yaşamımızda israftan kaçınarak karbon salımını bireysel çabamızla minimuma indirmemiz pek ala mümkün. Bu çabalardan birisi de dikkatli alışveriş. Yani, banka kartını pos cihazına okutmadan önce satın alma niyetimizle değerlerimize ve imkanlarımıza uygun neyi aldığımızdan emin olmak. Böylece gerçek ihtiyacımızı israftan kaçınarak karşılamak mümkün olabilir. İngiltere menşeli positive.news sitesinde, 20 ipucu ile dikkatli alışveriş yaparak dürtüleri nasıl frenleyeceğimiz bizlere hatırlatılıyor.

Özellikle yüksek enflasyon ortamında satın alma iştahımızı artıran şartlar karşısında direncimizi artırmak için bu 20 ipucunu kısaca özetleyelim:

1. Değiş tokuş kampanyalarına katılmak

Kullanmadığımız giysileri benzer düşüncedeki arkadaşlarımızla değiş tokuş etmek bizleri mutlu edeceği gibi, giysilerin ömrünü uzatır ve yeni üretime olan talebi bastırır. Böylece karbon salımını azaltmaya yardımcı olur. Çeşitli ülkelerde bu amaçla kıyafet değiştirme partileri düzenleniyor. Böylece, değiş tokuş için bu partilerde bir araya gelen bir gruba katılmak ya da israfla mücadele amacına hizmet eden bir topluluk bireyi olmak mümkün.

2. Alışveriş uygulamalarını akıllı telefonlardan kaldırmak

En son moda trendlerini ya da yeni en çok satanlar listesini kontrol etmek için akıllı telefonumuza indirdiğimiz çeşitli alışveriş uygulamalarını masum şekilde takip derken farkına varmadan büyük bir israfın içine düşebiliyoruz. Çevrim içi dürtüsel satın alma hatalarını önlemek ve kendimizi izole etmek için uygulamaları silmeyi başarabilmeliyiz.

3. Gerçekleri anlamak

İçinde bulunduğumuz günlerde Kara Cuma türü alışveriş çılgınlıklarına şahit oluyoruz. Sanki büyük bir indirim fırsatı sunuluyor ve benzersiz fırsatlar ortaya çıkıyor. Bu gerçekten öyle mi dersiniz? Positive.news portalında sözü geçen araştırmacı kuruluşların büyük perakende mağazalarında geçen yılki Kara Cuma alışverişlerinin 208'ini analiz ederek satılan ürünlerin % 98'inin yılın geri kalanında aynı fiyata, hatta daha ucuz olduğunu ortaya çıkardıkları belirtiliyor. O zaman, daima dikkatli ve bilinçli olmak bize düşüyor.

4. Paramıza sahip çıkmak

Aylık veya haftalık bütçelerimizi dikkatli yaparak cüzdanımızı cebimizden çıkarmadan belirli oranda ihtiyaç gidermek te mümkün. Evlerimizde önceden temin edilmiş, kullanmadığımız nice eşyalar var. Bunları küçük dokunuşlarla günümüz ihtiyaçlarını giderecek şekle getirebiliriz. Ayrıca haftalık ücretsiz denemeler sunan Apple TV, Paramount TV gibi eğlence sitelerini de bu süreler içerisinde ücretsiz kullanabiliriz..

5. Alışverişı tetikleyen duyguları anlamak

Kıskançlık, korku veya eksiklik gibi duygusal harcama tetikleyicilerimiz var. Örneğin bir ürünün arzının sınırlı olduğunu iddia ederek bunları istismar etmeye çalışan perakendecilere dikkat etmek gerekiyor. Genelde kendimizi düşük hissettiğinizde ruh halimizi yükseltmek için alışveriş yapmak eğilimi baş gösteriyor. Ancak araştırmalar, ruh halimiz iyi olduğunda yaklaşık %12 daha fazla harcama yaptığımızı ortaya koyuyor.

6. Alışveriş Portallarının Güvenilirliği

Çevrimiçi perakende sitelerinin gerçek olduklarından emin olmak çok önemli. Dikkatli araştırma yapmak ve link bilgilerini kontrol etmek gerekiyor. Sosyal medyada tehlikeli satış taktikleri kol geziyor. Sahte reklamlar ve sahte profiller cazip teklifler sunuyor ve maalesef dolandırılma riski içeriyor.

7. İkinci el satın almak

Tasarruf sağlayan alışveriş sadece çevre bilincinin korunması için yapılmıyor. Aynı zamanda endüstriyi var eden bir dayanak. Zira önemli bir ekonomi yaratıyor. Araştırmalar, önceden sevilen ürünlerin ikinci kez satılmasıyla yalnızlık duygusundan uzak olunduğunu ortaya koyuyor ve ekonomi gelişiyor. Küresel Verilere göre küresel giysi pazarının 2016'dan itibaren beş yılda iki katından fazla arttığını ve 2022 ile 2026 arasında% 85 daha büyüyerek 338,4 milyar dolara ulaşacağını ortaya koyuyor. Ikea gibi döngüsel ekonomiyi teşvik eden büyük perakendeciler de kullanılmış mobilya satışlarıyla bu gelişmeyi destekliyor.

8. Yerel işletmeleri desteklemek

Büyük satış günlerini düşünmeden yerel alışveriş yaparak yaşadığımız semtlere yatırım yapabiliriz. Bildiğimiz gibi küçük işletmeler toplumların can damarıdır ve bizler tarafından tercih edilmeyi beklerler. Bu yılın 2 Aralık Cumartesi günü Küçük İşletmeler gününü kutluyoruz. Onlarla alışveriş yapmanın yanı sıra, sosyal medyada övgülerimizi söyleyerek ve olumlu eleştiriler bırakarak ta destek olabiliriz.

9. Eşyalarımızın daha uzun süre dayanmasını sağlamak

Değiştirmek yerine onarım ile eşyalarımızın kullanım ömrünü uzatabiliriz. Hatta bu işlemle eşya veya giysilerimizi günün modasına uygun hale getirmek te mümkün. Ev aletleri, mutfak eşyaları, mobilyalar ve daha fazlası için onarım imkanlarını arayıp mükemmel çözümler yaratabiliriz. Aynı zamanda karbon salımını azaltmaya ve döngüsel ekonomiye katkı yapabiliriz.

10. Alışveriş listesi yapmak

Yine de satın almayı planlıyorsak anlık satın alımlar, ihtiyacımız olduğunu asla bilmediğimiz ürünlere para harcamak anlamına gelebilir. Dikkatli olmalıyız. Uzmanlar, önceden bir liste yapmamız sayesinde bilinçli ve dikkatli alışveriş yapabileceğimizi, ayrıca ihtiyacımız olmayan şeyleri satın almadığınızı bilmenin bizleri mutlu edeceğini belirtiyorlar.

11. Evde stok kontrolü yapmak

Zaten sahip olduğumuz ürünleri gözden geçirmek, mükerrer ürünleri satın almaktan kaçınmaya yardımcı olacak, bizleri istek yerine ihtiyaca dayalı satın alımlara yönlendirecektir. Muhtemelen dolap içinde bekleyen, uzun zamandır unutulmuş, önceden dürtüyle aldığımız birkaç ürün vardır. Bunları hemen kullanıma alabilir veya onlara ihtiyacı olan insanları bulabiliriz. Dekor ve mobilya için alışverişe çıkmadan önce yeni alacağımız ürünler acaba evin mevcut stiline uyacak mı? Yoksa küçük değişikliklerle mevcut eşyalar yeterli olur mu? Dikkatlice düşünmek tasarruf sağlayabilir.

12. Satın alınacak ürünü seçmek için zaman ayırmak

Aceleyle satın alınan ürünler, daha sonra pişman edebilir. Bu, kendiliğinden bir satın alımın sonunda zaman zaman herkese tanındık gelen bir duygudur. Uzmanlar, bunu belki de mağazaların parlak ışıkları ve hızlı tempolu müziği veya alışveriş sitelerindeki 'şimdi satın al' komutları ile teşvik edilen bir acelecilik olarak niteliyor. Tavsiye edilen ise sakın olmak, her bir ürünü seçmek için zaman ayırmak ve satın almaktan keyif duymak.

13. İstenmeyen eşyalarla faydalı işler yapmak

Satın alarak önceden elde ettiğimiz ürünleri bir süre sonra sadece atmak yerine bir hayır kurumuna bağışlayabiliriz. Ya da ikinci el bir satış sitesi veya ücretsiz dağıtım grupları aracılığıyla o ürünlerin yeni sahiplerini bulabiliriz. Herhangi bir yerel ihtiyacı karşılayıp karşılayamayacağımızı görmek için bu gruplara ulaşmak anlamlı olacaktır. Öte yandan eski, bozuk aletleri geri dönüşüme göndererek döngüsel ekonomiye katkı yapabiliriz. Bu tür girişimlere uygulanan kampanyalarla bizler de alacağımız yeni bir ürünün fiyatından indirim kazanabiliriz.

14. Bir süre hiçbir şey almamaya çalışmak

Bir hafta, hatta bir ay boyunca temel ihtiyaçlardan başka bir şey satın almayarak alışveriş alışkanlıklarımızı yeniden değerlendirmemiz mümkün olacaktır. Yeme, içme ve aile ihtiyaçlarını planlayıp bütçeleyerek geleceğimize daha bilinçli sahip çıkabiliriz. Aynı şekilde arkadaş ziyaretleri veya doğada vakit geçirmek gibi ücretsiz etkinliklerle zamanımızı kullanabiliriz. Uzmanlar arzu etmek yerine ihtiyacı karşılamak için alışveriş yapmayı öneriyor. Bizlere, bir satın alma işi dikkatimizi çekene kadar beklemeyi ve gerçekten ihtiyaca göre değerlendirmeyi tavsiye ediyor.

15. Ürünlerin nasıl ve nerede yapıldığını düşünmek

Bir ürünün veya markanın dünya üzerindeki global etkisini dikkate alan bilinçli seçimler yapabiliriz. Sürdürülebilir üretim, adil ticaret ve güvenli çalışma koşulları için cüzdanımızla üreticilere oy verebiliriz. Hızlı değişen modadan, aşırı paketleme ve sevkiyat yükü yaratmaktan, kirletici uygulamalardan vazgeçebiliriz. Kısa ömürlü satın almalar yerine uzun vadeli düşünebiliriz. Kalitesiz ürünlere pazarlık yapmak yerine kaliteye değer verip uzun ömürlü ürünlerle çevreyi koruyabiliriz.

16. Sahip olduklarımızı ziyan etmeden bitirmek

Yeryüzünde her yıl ortalama 1,3 milyar ton yiyecek çöpe gidiyor. Daha fazla harcamadan önce dolaplarımızın ve buzdolabımızın içindekileri kullanıp fazla yiyecekleri dondurmaya düşünebiliriz. Kıyafet söz konusu olduğunda, Kopenhag'daki Danimarka Kraliyet Akademisi ve Norveç'in Oslo Metropolitan Üniversitesi'nde sürdürülebilirlik uzmanı Prof. Kate Fletcher'in dediği gibi giysilerimizi sevmeyi başarabiliriz.

17. Dopamin reseptörlerimizi sağlıklı faaliyetlerle beslemek

Alışveriş yapmak, alışveriş listesine göz atmak ve istek listeleri oluşturmak, kokain gibi uyarıcılar olarak salınan ve iyi hissettiren hormon olan dopamini salgılıyor. Uzmanlar dopamin salgılamak için ise biraz müzik çalmayı, biraz egzersiz yapmayı, dostlarla birlikte olmayı öneriyor. Böylece mağzalara gitmek zorunda kalmadan bu zevk duygusunu yaşayabiliriz

18. Dürtme taktiklerine karşı dikkatli olmak

Perakendeciler bizlerin cebindeki parayı harcatmak için birkaç kurnaz taktik kullanır. Beklenti Teorisi denen en yaygın istismarlardan biri, kafamızda kayıpların kazanımlardan daha büyük olduğu fikridir. Uzmanlar, perakendecilerin ne kazandığınızı vurgulamak yerine, onu almazsak ne kaybettiğimizi hissettirmek için özel bir teklif sunduklarını belirtip bizleri uyarıyor. Kısaca, bir kayıp mesajı bir kazanım mesajından yaklaşık bir buçuk ila iki buçuk kat daha güçlü etkilene gücüne sahip.

Dikkat edilmesi gereken bir diğer hile ise, çevrimiçi reklamlarda; şimdi satın al, bir yerine daha fazla al ve şu kadar kazan gibi mesajlar. Bize bunlar teklif edildiğinde, otomatik olarak kaç tane satın alacağımızı düşünmeye başlarız. Aslında sormamız gereken soru şu: 'Hiç istiyor muyum?'

19. Bir deneyim satın almak

Muhtemelen beş yıl önce aldığımız ayakkabıları hatırlayamıyoruzdur, Ama arkadaşlarla seyrettiğimiz ve en sevdiğimiz bir tiyatro oyunu uzun süre unutulmuyor. Anılar maddi şeylerden daha uzun sürer. Maddi bir satın alımın kısacık zevki kayboluveriyor. Aslında araştırmalar, yaptıklarımızın satın aldığımız şeylerden daha fazla mutluluk getirdiğini gösteriyor. Bu nedenle harcamalarımızın çoğunu anılar biriktirmeye yönlendirebiliriz. Tiyatroya gitmek, konserler, festivaller veya açık hava maceraları gibi.

20. Kendimize zaman tanımak

Satın almayı, özellikle de büyük boyutlu alışverişleri gözden geçirip 48 saat kuralını deneyebiliriz. Yani ürünü ve maliyetini not edip gerçekten isteyip istemediğimizi düşünerek en az 48 saat geçirebiliriz. Şaşırtıcı, ama düşünmek yanlışlıktan ve dolandırılmaktan kaçmanın iyi bir yoludur diyor uzmanlar. Satın almak için acele etmeyin diye uyarıyorlar. Dolandırıcılar, bir ürünü satın almak için özellikle aciliyet yaratmak, satış görevlisine bir şey borçlu olduğunuzu hissettirmek veya gerçekçi olmayan iddia ve vaatler kullanmak gibi yöntemlerle bizleri baskı altında tutmaya çalışacaklardır. Kanmayalım.

Bireysel olarak cebimizi, global olarak ise yaşadığımız dünyayı korumak için, daha sürdürülebilir bir yaşam için döngüsel ekonomiye ve karbon salımını azaltmaya yönelik bu 20 ipucunu akılda tutmayı başarabiliriz umuyorum.

www.ibrahimaybar.com.tr

ibrahim.aybar@paylasimekonomisidernegi.org

ibrahim.aybar@vesiile.com